

VELJESVIESTI

TURUN SOTAVETERAANIT RY:N JÄSENLEHTI

1/2013

Talvisodan päättymisen 73-vuotismuistopäivän kirkkojuhla ja Itsenäisyyspäivän kynttilät

Vuosikokouksesta suunta 2013

”Tukityö muuttuu vaativam- maksi”

Viime vuosi oli Turun Sotaveteraanit ry:n 54. toimintavuosi. Samalla vuosi oli muutosten aikaa, sillä Antti J Näsin jälkeen valittuna puheenjohtajana pääsin kokemattomana todella suuriin saappaisiin ja olen koettanut tämän vuoden aikana opiskella vaativan tehtäväni monimuotoisia asioita. Kiitos kaikille minua tässä työssä auttaneille.

Yhdistyksemme ainoa tärkeä tehtävä on edelleen tukea jäsenveteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä elämää niillä keinoilla ja voimilla, jotka yhdistyksellä on käytettävissään. Ehkä merkittävin sellainen on ollut kotiavustajiemme työ veteraanien kodeissa. Vuoden 2012 aikana avustajamme vierailivat yhteensä lähes kolmen sadan veteraanin luona yhteensä melkein 1500 kertaa. Tämä on ollut merkittävä lisätuki Turun kaupungin normaalin kotipalvelun apuna.

Tukityö näyttää muuttuvan yhä vaativammaksi. Veteraanien keski-ikä Turussa lähentelee jo 90-vuotaa ja kuitenkin merkittävä osa heistä asuu edelleen kotonaan. Tämän takia voimavaroja on pyritty keskittämään nimenomaan kotiavustajatoimintaan sekä yritetty auttaa omaishoitajan asemassa olevia puolisoita. Samoin on yhdessä Turun kaupungin kanssa käynnistetty osana turkulaisten vanhuksien ehkäisevää kotipalvelua, veteraanien koteihin tehtyjä asumista tukevien suunnitelmien tekemistä.

Yhdistyksessä oli viime vuoden lopussa noin 700 jäsentä, eli olemme edelleen maan suurimpia sotaveteraaniliiton jäsenyhdistyksiä. Tämä isonveljen asema velvoittaa myös tukemaan tarvittaessa Varsinais-Suomen muita sotaveteraaniiyhdistyksiä. Tämä työ tulee varmasti myös kehittymään, kun vuoden lopussa

Puheenjohtaja Pekka Paatero.

tehtiin historiaa. Sotaveteraaniliiton Varsinais-Suomen piiri muutti oman yhdistyksemme tiloihin ja pitkäaikaisen toiminnanjohtajan Matti Saarikosken siirtyessä eläkkeelle, piirin ja yhdistyksen toiminnanjohtajan tehtävät yhdistettiin. Vuoden vaihteesta lähtien piirin toiminnanjohtaja Osmo Suominen on hoitanut molempia tehtäviä ja hyvin on homma lähtenyt käyntiin.

Kiitos vielä kerran Matti Saarikoskelle mahtavasta työpanoksesta, joka varmasti jatkuu jossain muodossa vapaaehtoistoimijana.

Vaikka yhdistyksen tärkein tehtävä onkin huolehtia tukitehtävästä viimeiseen veteraaniin asti, alkaa olla aika myös ajatella perinteen siirtoa tuleville sukupolville.

Monen veteraanin toiveena onkin, että sotien 1939-45 aikana tehty maamme itsenäisyyden turvannut työ ei unohdu. Sen takia on korkea aika tehdä päätöksiä, miten tämä varmistetaan. Sotaveteraaniliiton työryhmässä olen saanut olla hahmottelemassa perinnetyön tavoitteita, toimintatapoja ja tulevia rakenteita.

Varsinais-Suomeen tullaan aikaan muodostamaan alueelliset pe-

rinnetyön tekijäyhdistykset, jotka muodostetaan maakunnan sotaveteraaniiyhdistysten työn, ensi vaiheessa tukityön jatkajiksi ja sitten myöhemmin vaihteittain perinneyhdistyksiksi, kuitenkin voimia kooten ja alueita yhdistäen.

Kun Turun yhdistys on maan suurimpia, yritämme täällä edetä eturintamassa, tavoitteena osoittaa riittävän ajoissa, ettei sotiemme veteraanien työ tässä maakunnassa unohdu.

Tämän takia olemme jo perustaneet tuki- ja perinneyhdistyksen kanssa yhteisen perinnetyöryhmän, jonka työ varsinaisesti käynnistyy alkaneena vuonna 2013.

Samoin on maakuntaamme muodostettu monien sotaveteraaniperinnettä keräävien tahojen yhteistyökouksessa työryhmä, jolla on aikaa tämä vuosi hahmotella maakunnallista ja seudullista mallia perinnetyön yhteiseksi tekemiseksi. Turun Sotaveteraaniiyhdistys koordinoi tätä työtä.

Toivotan kaikille lämmintä ja valoisaa kesän odotusta.

Pekka Paatero, puheenjohtaja

Vuosikokouksen osanottajia keväällä 2013.

Pekka Paatero jatkaa puheenjohtajana

Turun Sotaveteraanit ry:n vuosikokoukseen osallistui 70 yhdistyksen jäsentä.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Pentti Kosonen ja sihteerinä Sirpa Aaramo.

Vuosikokous aloitettiin perinteiseen tapaan laulamalla yhteisesti Sillanpään marssilaulu, esilaulajina olivat Jaakko Hirvelä ja Matti Saarikoski, säestäjänä Pentti Porkkala.

Yhdistyksen puheenjohtaja Pekka Paatero avasi kokouksen toivottaen osanottajat tervetulleiksi. Vuosi 2012 oli yhdistyksen 54. toimintavuosi. Yhdistyksen tärkein tehtävä on edelleen tukea jäsenveteraanien sekä heidän puolisoidensa ja leskiensä elämää. Yhdistyksen jäsenmäärä oli toimintavuoden päättyessä runsaat 700 jäsentä, yhdistys on edelleen maan suurimpia Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistyksiä.

Kokous kunnioitti hetken hiljaisuudella viimeiseen iltahuutoon kutsuttujen veteraanisisarten ja -veljien muistoa.

Yhdistyksen kuoro Turun Sotaveteraanilaulajat esitti Samuli Hakkaraisen johdolla kappaleet Kotimaani

ompi Suomi ja Kaunehin maa.

Vuosikokouksesitelmän pitäjä Lounais-Suomen aluehallintoviraston ylijohtaja Kari Häkämies oli estynyt osallistumasta kokoukseen. Kokouksen sihteeri Sirpa Aaramo välitti Häkämiehen pahoittelut esteestä ja luki Häkämiehen esitelmän, joka käsittelee veteraanien elinolojen parantamista ja aluehallintovirastojen tehtäviä kansalaisten perusoikeuksien toteutumisen valvomisessa. Kokouksen sihteeri toimittaa yhdistyksen pöytälipun ylijohtaja Häkämiehelle.

Kokous hyväksyi hallituksen kertomuksen vuoden 2012 toiminnasta, vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallitukselle tili- ja vastuuvapauden vuodelta 2012. Talousarvioehdotus ja toimintasuunnitelma vuodelle 2013 hyväksyttiin. Yhdistyksen jäsenmaksu säilyy ennallaan.

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi valittiin edelleen Pekka Paatero. Hallituksen puheenjohtaja toimii samalla myös yhdistyksen puheenjohtajana.

Hallituksessa jatkavat edelleen Pentti Korhonen ja Veikko Paltsi. Eroa pyytäneen Matti Ahlroosin tilalle hallituksen jäseneksi

valittiin tähän asti varajäsenenä ollut Simo Suokivi. Erovuorossa olleet Pirkko Kuorehjärvi, Matti J. Paavola, Reijo Rauhala ja varajäsen Sirpa Aaramo valittiin uudelleen. Uudeksi varajäseneksi valittiin Kalevi Niemelä.

Tunnustuksena ja kiitoksena merkittävästä ja arvokkaasta työstä sotaveteraanien hyväksi kokouksessa jaettiin seuraavat huomionosoitukset:

Suomen Sotaveteraaniliiton ansioristi: Hermonen Juha, Penttilä Jukka, Rauhala Reijo, Suokivi Simo ja Tarmi Osmo

Suomen Sotaveteraaniliiton kultainen ansiomerkki: Hirvelä Jaakko, Liimatta Eila, Maula Kauko, Rantala Valde ja Vuori Martti

Suomen Sotaveteraaniliiton hopeinen ansiomerkki: Laine Matti, Majaniemi Markku, Roivas Erkki ja Sillanpää Matti

Kokouksen puheenjohtajana toimineelle Pentti Kososelle luovutettiin yhdistyksen pöytälippu.

Sirpa Aaramo

Sotaveteraanien työn ymmärtävät nuoretkin

”Veteraanityössä ollaan eräänlaisella vedenjakajalla. Veteraanit ovat yhä vanhempia ja he tarvitsevat yhä enemmän apua. Vaikka Suomen julkinen talous muun Euroopan lailla on suurissa vaikeuksissa, ei Suomen kaltaisella rikkaalla maalla ole vaikeuksia hoitaa veteraaninsa, jos niin vain halutaan. Meidän nuorempien ikäluokkien on pidettävä tästä huolta ja niiden, eli poliittisten päättäjien, joilla on valta päättää asioista, on tehtävä oma osansa.”

Ylijohtaja Kari Häkämies pitää aluehallintovirastojen tärkeimpänä tehtävänä valvoa toteutuvatko Suomen kansalaisten perusoikeudet yhtäläisesti ympäri maata. – Tältä osin kyse on myös veteraanien asemaan liittyvistä asioista.

”Sotiemme veteraanien näkökulmasta elämme tärkeitä vuosia. Vielä vuonna 2009 veteraaneja oli hieman yli 60 000, mutta kuluvan vuoden lopussa urheita isänmaamme puolustajia arvioidaan olevan enää noin 35 000. Jos veteraanien hyväksi asioita aiotaan vielä tehdä, niillä on kiire, koska vuonna 2025 arvioidaan veteraanien määräksi enää hieman reilu 1 000.

Sotaveteraaniliiton valtuuston puheenjohtaja Sakari Sippola otsikoi kirjoituksensa Sotaveteraani -lehdessä tämän vuoden helmikuussa mainiosti. Otsikko kuului: Sotaveteraanit nousukiidossa. Kirjoituksessaan Sippola viittaa tasavallan presidentin, eduskunnan puhemiehen ja sosiaali- ja terveysministerin käyttämiin puheenvuoroihin. Hänen mukaansa ei ole jäänyt epäselväksi, mi-

ten veteraanien asiat tulisivat etenemään myönteiseen päätöksentekoon asti.

Tässä salissa muistetaan hyvin, että 2012 vuoden budjetissa oli tarkoitus leikata veteraanien kuntoutusmäärärahoja. Veteraanit joutuivat itse aktivoitumaan ja kuten taivassalolainen sotaveteraani, kunnallisen u v o s Toivo Mattila asian ilmaisi: ”Mennään suurella joukolla eduskuntaan esittämään asiaamme!”.

Tämä toiminta johtikin tulokseen ja budjetista leikatut kuntoutusmäärärahat sinne palautettiin.

Yksittäisen veteraanin näkökulmasta varmasti tärkeimmät asiat ovat kuntoutus ja veteraanin kotiin tuottavat palvelut. Viime hallituskaudella päätetty veteraanikuntoutuksen kotiin vietävien palveluiden malli lähti paikoin yskähdellen liikkeelle. Vaikka kyseessä oli uusi käytäntö, tällainen palvelun ontuminen ei liene aivan tavatonta. Silti oli hieman merkillistä, että Valtionkonttoriin palautui jaettuun summaan nähdyn korkea rahamäärä.

Uudessa mallissa kuntoutus pyritään räätälöimään yksilöllisesti. Ko-

Ylijohtaja Kari Häkämies

konaisuus voi sisältää erilaista tukea, aina asioinnin ja kaupassa käynnin tuesta muihinkin vanhuksen arkea tukeviin toimiin. Kaikkiaan veteraanikuntoutukseen vuonna 2013 käytetään 36.6 miljoonaa euroa.

Kuntien velvoitteena on ohjata lisääntyneet määrärahat täysimääräisesti ikääntyneiden veteraanien kotona selviytymisen tukemiseen. Tämän mainitun palvelun lisäksi Suomen kunnissa on monia vapaaehtoisuuteen perustuvia tukipalveluita. Juuri tässä vapaaehtoisuudessa piilee ehkä eräänlainen veteraanipalveluiden akilleenkantapää.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto teki veteraanasoiden neuvotte-

lukunnan tekemän päätöksen mukaisesti kyselyn toimialueensa kunnille - eli Varsinais-Suomen ja Satakunnan kunnille - siitä, kuinka veteraanien erityispalveluita kunnissa on järjestetty. Kyselyyn vastasi hieman alle 70 % kunnista.

Esimerkkeinä kunnissa järjestettyjä erityispalveluita ovat palvelusetelit koskien mm. ateria-, kuljetus-, siivous- ja kotitalkkarin palveluja, ilmainen kuntosalin, uimahallin ja hiihtotunnelin käyttö, päiväkeskustoiminnan kulujen korvaaminen, lumen auraus ja hiekoituskustannusten korvaaminen tiettyyn rajaun saakka, pankki- ja kauppapalvelut, vapaa sisäänpääsy vapaa-aikalautakunnan alaisiin laitoksiin, apteekkialennukset, terveyskeskumaksusta vapauttaminen, linja-autoliikenteessä ilmaiset matkat/seutulippu/veteraanikortti ja ilmaiset kokoustilat sekä kopiointipalvelut veteraanijärjestöille. Lisäksi useat kunnat antavat vuosittain avustuksia veteraanijärjestöille, jotka vastaavat palveluiden järjestämisestä veteraaneille.

Osa kunnista on kiinnittänyt erityistä huomiota kunnallisten avopalveluiden aktiiviseen markkinointiin, erityisesti niille veteraaneille, joiden kotona asumisen jatkaminen on eniten uhanalainen.

Yhteenvetona kuntien veteraaneille järjestämistä erityispalveluista voisi sanoa, että jotkut kunnat huolehtivat palveluiden järjestämisestä erinomaisesti, mutta valitettavasti on myös niitä, jotka eivät juurikaan huomioi veteraaneja erityisryhmänä. Tämä asiantila kiinnostaa myös aluehallintovirastoa. Varsinkin veteraanien kohdalla olisi oikeus ja kohtuus, että veteraanien saamat palvelut olisivat järjestetty samantasoisesti riippumatta siitä, missä kunnassa veteraani asuu. Toisaalta on muistettava, että kuntien varallisuuden taso vaihtelee ympäri Suomea suuresti, mikä vaikuttaa myös kykyyn järjestää palveluita veteraaneille. Paljon puhuttu kuntauudistus tähtää juuri siihen, että syntyisi mahdollisimman vahvoja peruskuntia,

jotka kykenisivät yhdenvertaisesti palvelemaan kansalaisia.

Selvää on, että veteraanien ikääntyessä he tarvitsevat apua myös järjestötoimintaan. Tämän vuoksi on hienoa, että veteraanijärjestöihin on saatu aktiiveiksi myös henkilöitä, jotka ovat niin nuoria, että eivät ole olleet Suomea rintamaolosuhteissa puolustamassa. Tästä asiasta voidaan tietysti olla monenlaista mieltä, mutta selvää on, että ilman apujoukkoja veteraanijärjestötoiminta ei ainakaan kaikkialla Suomessa enää pyörisi.

Tämän päivän Suomessa veteraaneja kunnioitetaan. Näin ei sotien jälkeen aina ollut ja oli tahoja, jotka halusivat pilkata ja soimata niitä ihmisiä, jotka Suomen itsenäisyydestä rintamalla vastasivat. Veteraanien työ ja uhraukset ymmärretään myös nuorten ihmisten keskuudessa. Tämä näkyy monella tavalla.”

Vuosikokous perinteisesti seurakuntayhtymän juhlasalissa.

Naisjaosto juhlisti 45-vuotiskahveilla vuosikokoustaan.

Naisjaostolla takana 45 vuotta

Yhdistyksemme vireä naisjaosto aloitti vuosikokouksensa 8.2. 2013 juhlistamalla kakkukahvilla alkavaa 45.toimintavuottaan.

Turun Sotaveteraanit ry:n naisjaosto perustettiin 14.2. 1968, ja johtotähtenä oli, että perustamalla yhdistykselle naisjaosto luotaisiin turkulaisille naisille paremmat mahdollisuudet tuoda oma arvokas osuutensa veteraanityöhön. Yhdistyksen pitkäaikainen jäsen, rouva Elma Sahlberg sai tehtäväkseen kutsua koolle asiasta kiinnostuneita naisia jaoston perustamista varten.

Vuosien varrella jäsenmäärä lisääntyi tasaisesti, parhaimmillaan se oli vuonna 1995, jolloin naisjaostoon kuului 250 henkilöä. Vaikka vuosien saatossa joukkomme on pienentynyt, ovathan lukuisat sisaret siirtyneet rajan taa ja monet ikääntyessään joutuneet jäämään pois aktiivisesta toiminnasta, meitä on yhä 126 jäsentä, joista kunniajäseniä 19. Kunniapuheenjohtajamme on Lea Kunnas. Hänet valittiin v.2005 kunniapuheenjohtajaksi oltuaan arvostettu ja aikaansaapa puheenjohtaja 10 vuotta.

Naisjaostomme kunnioittavan 45.toimintavuoden aikana ovat toiminnan periaatteet suurimmalta osalta samat kuin toiminnan alkaessa. Ero aikaisempaan on siinä, että kohonnut elintaso ja elämisen ulkoiset olosuhteet ovat antaneet suunnan yksilön hyvinvoinnille, henkiselle virkistykseen ja fyysisen kunnon ylläpidolle. Enää ei kerätä rahaa hallojen ostoon, eikä ruokakassien jakoon. Yhteiskuntamme on ottanut yhä enemmän vastuuta veteraaniemme hyvinvoinnista. Kotipalvelutoiminnan ja avustusten jakaminen on nykyisin yhdistyksemme tehtävänä.

Naisjaostolle tärkeintä on perinteen vaaliminen sekä luoda veteraanien leskille ja puolisoille sellaiset puitteet, jotta voimme tarjota heille vapaaehtoista ystäväpalvelua että tarjota erilaisia kuntoutus- ja virkistysmahdollisuuksia.

Isuus tuo monenlaisia haasteita – siihen saamme varautua. Perinteistä pitää vaalia. Tuleville sukupolville

pitää kertoa veteraanien parissa tehdystä työstä.

Naisjaostomme tulevaisuus näyttää hyvältä. Olemme saaneet lisää jäseniä. Aktiivinen toimintamme jatkuu niin kauan kuin joukossamme on yksikin sotaveteraanityön sydämen asiaksi ottanut henkilöä.

Lämmin kiitos sisaret siitä pyyteettömästä työstänne 45 vuoden ajan sotaveteraaniveljien ja sisarten hyväksi. Iloa, voimia ja siunausta tuleville vuosille!

Vuosikokous valitsi 8.2.2013 johdokuntaan seuraavat jäsenet: puheenjohtajana Pirkko Kuorehjärvi, varapuheenjohtaja Marja-Liisa Harju, sihteeri Sini Munukka, rahastonhoitaja-jäsenkirjuri Sirkka Matola, emäntä Ritva Jokinen, sisartapainmisten kahvitus Leena Karttunen, tapahtumakirjaus Leija Dahlgren (uusi), suhdetoiminta Aune Honkinen, yhdistyksen jaostojen yhteyshenkilö Sirkka Näsi

Turussa 1.3.2013
Pirkko Kuorehjärvi

Perinne siirrettävä tuleville sukupolville

Vuosi 2013 on Turun Sotaveteraanit ry:n 55. toimintavuosi. Turun Sotaveteraanien Tuki- ja perinneyhdistys on kaksikymmentä vuotta toiminut pääyhdistyksen tukitehtävissä. Veteraanien rivit harvenevat nopeasti. Tärkein tehtävämme on pitää huolta veteraanien hyvinvoinnista ja toimeentulosta niin pitkään kuin tukea tarvitaan.

Veteraanien historian ja perinteen siirtäminen ja säilyttäminen tuleville sukupolville tulee lähivuosina yhä tärkeämmäksi tehtäväksi. Tammenlehvän perinneliitto on yhdessä Suomen Sotaveteraaniliiton kanssa käynnistänyt viime sotiemme veteraanien perinnetyötä koskevan tulevaisuussuunnittelun. Turun Sotaveteraanit on perustanut Tuki- ja perinneyhdistyksen kanssa yhteisen perinnetyöryhmän, jonka työ käynnistyy tämän vuoden aikana. Perinnetyöryhmä laatii tulevaisuussuunnitelman siitä, miten asteittain siirrytään perinnetyöhön ja mitä perinteen siirtämiseksi ja säilyttämiseksi on tulevana vuosikymmeninä tehtävä.

Turun Sotaveteraanien Tuki- ja perinneyhdistys on vuoden 2011 lopulla perustanut työryhmän Tuki- ja perinneyhdistyksen 20-vuotishistoriikin laatimiseksi. Työryhmän puheenjohtajana toimii Reijo Rauhala. Historiikin ajatuksena oli aluksi koota yhteen ja muistiin keskeiset tapahtumat ja asiat Tuki- ja perinneyhdistyksen toiminta-ajalta.

Historiikkityöryhmässä on pohdittu oikeaa tapaa dokumentoida veteraanityön historiaa ja perinteen säilyttämistä ja siirtämistä seuraaville sukupolville. Viime syksynä päätettiin syventää asiaa historian ja tapahtumien kertomisesta sotaveteraanien

Pertti Perttula ja puheenjohtaja Risto Kapari yhdistyksen vuosikokouksessa.

perinnetyön henkiseen ja aineelliseen perintöön. Turun Sotaveteraanit ry:n 50-vuotishistoria on kirjoitettu ja julkaistu. Se sisältää paljon historiatietoa myös Tuki- ja perinneyhdistyksen toiminnasta.

Tuki- ja perinneyhdistys on keskustellut Turun yliopiston poliittisen historian laitoksen esimiehen, professori Timo Soikkasen kanssa 20-vuotishistoriikin kirjoittamisesta edellä esitetyllä tavalla joko gradu-työnä tai yhteisesti sovitun kirjoittajan toimesta. Professori Timo Soikkasen on suhtautunut esitykseemme myönteisesti ja kirjoittajakin on löytymässä. Jatkoneuvottelut kirjoitus-työn toteuttamisesta käydään vielä tänä keväänä.

Tämä ”20-vuotishistoriikki” Turun sotaveteraanien perinnetyön henki-

sestä ja aineellisesta perinnöstä tulee osaltaan auttamaan myös yhteisen perinnetyöryhmämme työtä tulevaisuussuunnitelman laadinnassa. Viisaasti on sanottu: ”Joka ei tunne omaa historiaansa, ei ymmärrä nykypäivää eikä näe oikein tulevia vuosia”. Veteraanien arvokkaan perinnön säilyttäminen on yhteinen asiamme..

Risto Kapari

puheenjohtaja
Turun Sotaveteraanien
Tuki- ja perinneyhdistys ry

- Seinäjoella sotilaspoika pääsi esiintymäänkin. Sotavuosina kehoitettiin Suojeluskuntiakin järjestämään aseveli-iltoja. Ohjelmat jäivät sotilaspoikien tehtäväksi, tupa oli täynnä yleisöä ja minä mukana vaikkapa voimistelijana. Sotilaspojat vastasivat myös näytelmistä.

Sotilaspoikien perinneilta tekee maanpuolustushistoriaa tunnetuksi

Sotilaspoikien sodanaikainen toiminta vapaaehtoisen maanpuolustuksen saralla on tullut yleisemmin tunnetuksi vasta sen jälkeen kun sotilaspoikien perinnetoiminta alkoi 1990-luvun alussa. Sysäyksen perinnetoiminnan aloittamiseen antoi v. 1991 perustettu Sotilaspoikaristi, joka perinneristinä sai virallisen kunniamerkin aseman puolustusvoimain komentajan esittelyssä 29.4.1992.

Sotilaspoikaristiin ovat oikeutettuja suojeluskuntien poikaosastoissa tai sota-aikana sotilaspojissa toimineet henkilöt. Sotilaspoikaristin ensimmäisessä jakotilaisuudessa 29.5.1991 Tampereella perustettiin Sotilaspoikien Perinneilta, josta sittemmin muodostettiin Sotilaspoikien Perinneiltojen Liitto (nykyinen Sotilaspoikien Perinneliitto ry). Sotilaspoikaristi sai odottamattoman innostuneen vastaanoton entisten sotilaspoikien keskuudessa, ja sen myötä sotilaspoikien perinneiltoja syntyi nopeassa tahdissa eri puolille Suomea.

Ensimmäinen Turussa järjestetty sotilaspoikaristin jakotilaisuus oli Sirkkanen kasarmien sotilaskodissa 24.3.1992. Tässä tilaisuudessa päätettiin perustaa Sotilaspoikien

Perinnekillan Turun osasto, joka 30.9.1994 merkittiin yhdistysrekisteriin Varsinais-Suomen Sotilaspoikien Perinneilta ry -nimisenä. Killan jäsenmäärä lähti ripeään nousuun heti perustamisesta lähtien, kun sotilaspoikaristin saaneet entiset sotilaspojat useimmiten liittyivät myös killan jäseniksi.

Jäsenmäärän kehitys oli positiivinen aina vuoteen 2006 saakka, jolloin saavutettiin 400 jäsenen raja. Tämän jälkeen uusien jäsenten lukumäärä ei enää ole korvannut ikääntyvän sotilaspoikaikäpolven luonnollista poistumaa; ovathan nuorimmatkin sodanajan sotilaspojat jo 80 -vuotiaita. Jäsenkuntaan kuuluu yhä myös veteraaneja, joiden sk-poikatoiminta ajoittui 1930-luvulle, tai jotka jatkosodan kestäessä saivat kutsun rintamalle. Killan sääntöjen mukaan jäseneksi voidaan hyväksyä myös muita kuin sotilaspoikia, vuoden 2009 sääntöuudistuksen jälkeen myös naisia. Killan jäsenmäärä on nyt runsaat 300 henkeä. Jäsenkunnasta noin kolmasosa kuuluu sotilaspoikia nuorempiin ikäluokkiin.

Killan tarkoitus on sotilaspoikatoiminnan tunnetuksi tekemisen lisäksi maanpuolustushengen ja

–harrastuksen kaikinpuolinen edistäminen. Maanpuolustukseen liittyviä toimintamuotoja ovat kuu-kausittaiset puolustusvalmiutta tai turvallisuuspolitiikkaa käsittelevät esitelmätilaisuudet, tutustumiskäynnit varuskuntiin, museoihin ja muihin maanpuolustuskohteisiin sekä sotahistorialliset matkat, joita on tehty v:sta 1997 lähtien joka vuosi.

Näillä matkoilla talvi- ja jatkosodan taistelut Suomussalmella, Kannaksella, Laatokan Karjalassa, Aunuksessa, Maaselän kannaksella, Vienan Karjalassa, Sallassa ja Petsamossa ovat tulleet nuorempienkin tietoisuuteen. Näin on pyritty toteuttamaan Veteraanin iltahuudon velvoitetta ”Kertokaa lasten lapsille lauluin...”. Tapana näillä matkoilla on ollut kunnioittaa veteraanien perintöä myös laskemalla havuseppele kulloisellakin taistelupaikalla kaatuneiden muistomerkeille. Viime vuosina matkakohdeet ovat ulottuneet myös Viroon ja muihin Baltian maihin, Puolaan ja Normandiaan saakka.

Vuosi sitten kiltä juhli Heikkilän sotilaskodissa 20-vuotista toimintaansa arvovaltaisen kutsuvierasjoukon läsnä ollessa. Juhlaesitelmän piti

Pentti Seppälä, Varsinais-Suomen Sotilaspoikien Perinnekillan puheenjohtaja

- Killan jäsenet tapaavat kuukausittain. Olemme vierailleet varuskunnissa, viimeksi tutustuimme Pansion uusimpaan alukseen, Katanpähän. Esi-
telmätilaisuuksistamme on vuosien aikana kertynyt nimekkäiden vieraili-
joiden lista.
- Killan haasteet ovat samansuuntaisia kuin muidenkin yhdistysten, nuoria
jäseniä ei helposti saada. Jatkossa meidän täytyy lisätä yhteistyötä mui-
den maanpuolustustahtoa vaalivien järjestöjen kanssa.

kenraalimajuri evp. Kalervo Sipi aiheesta Vapaussotamme ja poikasotilaat tarkoittaen vapaussodilla pait-
si vuoden 1918 vapaussotaa myös talvi- ja jatkosotaa. Tervehdyksen-
sä juhlaan toivat puheenjohtaja Atte Kaskari Sotilaspoikien Perinneliit-
tosta, maakuntajohtaja Juho Savo Varsinais-Suomen Liitosta, puolus-
tusministeri Stefan Wallin ja sotave-
teraani, rovasti Kai Kiilunen.

Juhlassa julkistettiin killan kol-
mas historiikkiteos Perinteet kun-
niaan, joka sisältää historiikin lisäksi
edustavan otoksen killan tilaisuuksis-
sa pidetyistä puheista ja esitel-
mistä. Killan kahteen aikaisempaan
historiikkiin sisältyy joukko jäsen-
ten muistelmia sota-ajan toimistaan.
Tähän lehteen on liitetty niistä yksi,
killan edesmenneen kunniajäsenen
ja Turun sotilaspoikien kouluttajan
Armas Hongan itsenäisyyspäivänä
6.12.2000 päivätty muistelmä talvi-
sodan tapahtumista Utöstä.

Jaakko Puro

V-S Sotilaspoikien
Perinnekillan sihteeri

Puheenjohtaja ja sihteeri; Pentti Seppälä ja Jaakko Puro.

Armas Honka syntyi 28.3.1912 ja kuoli talvisodan rauhan 70-vuotismuistopäivänä 13.3.2010, joten hän oli kuollessaan lähes 98-vuotias. Hän teki elämäntyönsä rakennusalalla ja yhdessä vaimonsa kanssa omistamassaan tekstiililiikkeessä. Viimeiset eläkevuotensa hän vietti maatilallaan Liedossa. Kesällä 1937 Honka oli suorittanut Suojeluskuntain Yliesikunnan poikajohdajakurssin Naantalissa. Talvisodan jälkeen hän toimi Turun merisuojeluskunnassa Turun sotilaspoikien kouluttajana. Hän oli yksi Varsinais-Suomen Sotilaspoikien Perinnekillan perustajajäsenistä, kun killa vuonna 1992 perustettiin, ja myöhemmin hänet kutsuttiin killan ensimmäiseksi kunniajäseneksi.

Turun sotilaspoikien kouluttaja, alisotilasohjaaja Armas Honka Turun merisuojeluskunnasta.

Muistoja Utön linnakkeelta

Kun Utön linnake miehitettiin yhä aikana syksyllä 1939, sen taisteluvalmius ei ollut kehuttava. Rauhan aikana linnaketta hoiti yksi kanta-aliupseeri, vääpeli Holm, apunaan luotsit ja majakkahenkilökunta. Linnake oli ollut ns. kylmälinnakkeena 1920-luvulta alkaen. Linnakkeella oli 4 kpl. 6 tuuman (152 mm) Canet -tykkiä. Tykit olivat venäläisten rakentamissa avonaisissa asemissa sekä niiden ammustarvikkeet kasematissa. Linnakkeen sisäiset

viestiyhteydet puuttuivat kokonaan. Viestiyhteys mantereelle voitiin saada ainoastaan Hangon rannikkoradion välityksellä.

Joulukuun alussa taisteluvalmius olikin jo tyydyttävä sen ajan ampu-
mamenetelmin, samoin sisäiset viestiyhteydet. Linnakkeen vahvuus oli 8 upseeria, 300 miestä sekä kaksi vartioalusta. Linnakkeen päällikkönä oli kapteeni Paul Cederberg. Hän oli toiminut suojeluskunnan

aluepäällikkönä Korppoon ja Nauvon alueella, joten linnakkeen miehittäneistä suuri osa oli hänelle tuttuja vapaaehtoisia maanpuolustajia.

Joulukuun 14. päivän 1939 koittaessa tuuli pohjoisesta 3–4 beaufortin voimalla. Taivas oli puolipilvinen ja näkyväisyys kohtalaisen hyvä. Kello 10.35 vartioasema havaitsi kaksi savua taivaanrannalla kaakossa. Linnakkeen miehistön ollessa aamupuorolla ruokasalissa annettiin taistelu-

hälytys. Kun linnakkeen patteri oli ampumavalmis, linnaketta lähestyi kaksi neuvostosota-alusta 19 km:n etäisyydellä.

Vartioasema tunnisti alukset Grosnyi -mallisiksi hävittäjiksi. Alusten mitat olivat: 1700 t, pituus 110 m, nopeus 30 solmua. Pääaseistus oli 4 kpl. 130 mm:n tykkiä. Miehiä oli 300. Alukset olivat aivan uusia, juuri valmistuneita ensimmäisellä taistelumatkallaan. Kello 11.00 linnaketta lähestyi lounaasta lentokone. Se sai vastaansa raskaan tykin laukauksen ja häipyi näköpiiristä.

Hävittäjäalukset kääntyivät länteen. Patterimme avasi tulen suoralla suuntauksella. Liian lyhyitä. Suuntausta korjattiin 200 m pitemmäksi. Uuden suuntauksen jälkeen hävittäjien takana havaittiin iskemiä sekä toisessa aluksessa osuma noin 30 m hävittäjän perästä. Osumakohdasta tuli tummahkoa savua. Hävittäjät kääntyivät ja pakenivat. Patterimme ampui 31 miinakranaattia pikatule-

na. Hävittäjät ampuivat 8-10 yhteislaukausta, noin 70 kranaattia. Ne putosivat linnakkeen eteen ja taakse, suurin osa 1000-2000 m yli saaren. Linnake ei kärsinyt menetyksiä.

Noin 10 minuutin kuluttua osuman saaneesta aluksesta kuului räjähdys ja pitkää jyrinää. Näkyi paksua savua. Savun hälvettyä vain toinen hävittäjä oli jäljellä ja pakeni horisontin taakse. Hävittäjät olivat merimiinalastissa, josta syystä tuhoutuneen aluksen räjähdys oli niin valtava. Hävittäjien tarkoitus oli miinoittaa Utön väylä. Vihollisilla ei ollut tietoa, että tykkiemme kehdot oli käännetty ja ampumakulmat korjattu, mikä oli lisännyt niiden kantomatkaa.

Läheiset merivartioasemat ilmoittivat havainneensa useampia osuvia aluksissa. Vihollisen tiedusteluhyökkäykset aluksilla loppuivat linnaketta vastaan. Ankara pakkas talvi yllätti, Itämeri jäätynä kokonaan. Pakkasta oli 20-30 astetta, merituu-

let olivat hyytävän viimaiset. Huoltoyhteydet mantereelle suoritettiin traktoreilla, joiden perään oli kiinnitetty useita silakkarekiä.

16.12.1939 Ylipäällikkö lähetti sanoman: ”Lausun linnakkeelle tunnustukseni tulitoiminnasta, mikä on aiheuttanut viholliselle tappioita Utön luona.” MANNERHEIM

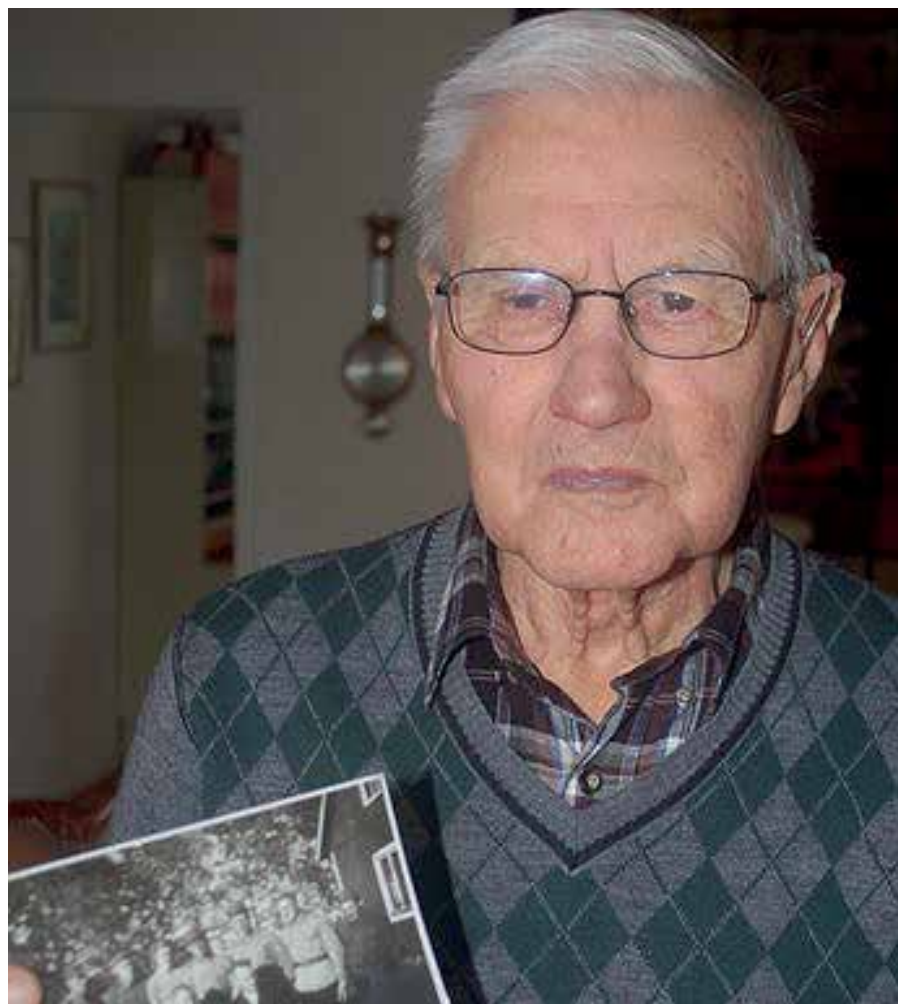
Edellä mainitut aika- ja matkatiedot sekä alusten tulivoimat, mitat ja koot olen saanut silloiselta vartioaseman päälliköltä, luutnantti Leo Wikströmiltä, joka oli minulle läheinen tuttu Turun Merisuojeluskunnan ajoilta. Silloinen merivartioasema toimi mittauslaitteineen Utön majakkatornissa. Uuden mittaus-, tulenjohto- ja vartioaseman rakentaminen aloitettiin talvisodan aikana. Toimin silloin reserviläisrakennusmestarina uuden aseman louhintatöiden valvojana.

Itsenäisyyspäivänä 6.12.2000
Armas Honka

Killan puheenjohtaja, prof Pentti Seppälä valvoo, että kiltaveljet kirjautuvat HMC Katanpään vieraskirjaan.

Kuva Sakari Kinnarinen

Paimiolaisista sisaruksista pojat kävivät sotaretkillään, Antti Karjalan kautta Lappiin.

Seitsentoistavuotisna itään ja Lapin sotaan

Seitsemäntoistavuotiaana käskyn armeijaan, kertoo Antti Taimen. – Ensimmäinen koulutusosa alkoi Hyrylän kk-komppaniassa, sodan päätyttyä oli edessä Lapin sota ja vuoden varusmiespalvelu Hämeenlinnassa.

Antti Taimen syntyi Paimiossa 1925. Myöhemmin hän havaitsi, että maanviljelijäisän mukanaolo Suojeluskunnassa vaikutti perheen viiden pojan valintoihin vapaa-aikaongelmissa.

– Olin mukana Suojeluskunnan toiminnoissa, joten armeijaan kutsukaan ei tullut odottamatta, päinvastoin, tuntui todella pahalta, kun vuoden alkupuoliskolla syntyneillä tuli sotaanlähtö ja minä jouduin odottamaan.

Nuoren sotaissä tehtävä oli Paimion rautatiesillan vartio.

Antti Taimen kuului perheeseen, jossa oli viisi poikaa. He kaikki oli-

vat mukana Suojeluskunnan toiminnoissa.

– Kaksi meistä oli mukana molemmissa sodissa, yhden taistelut päättyivät Viipuriin, Talvisodan viimeisen päivän taisteluihin.

– Minun sota alkoi muutamien kuukausien koulutuksella Hyrylässä, Mieleen siitä ovat jääneet marssit Tuusulanjärven ympäri, matkaa taisi tulla kolmekymmentä kilometriä.

– Aikanaan siirryimme itään, olin täydennyskomppaniassa. Kun ryhdyimme perääntymään kohti Joensuuta, joukkoja hajottivat venäläisten hävittäjät tulittaessaan paluumatkalla tienreunustoja.

Poltettuun Lappiin

– Rauha tuli, me, Laguksen jääkärit saimme komennuksen Lappiin, ajamaan saksalaisia maasta. Emme ehtineet Lapin alkutaisteluihin, joten meidän eteneminen sujui mutkattomasti; ongelmia aiheuttivat poltetuihin kyliin asetetut miinat. Räjähdellessään ne aiheuttivat pahojakin vammoja. Kerran kaverit sanoivat minulle, että mikäs haava sinulle on leukaan tullut, jossakin vaiheessa sirpale oli nirhaissut.

– Lappi oli ankeaa katsottavaa, kylissä poltettujen talojen savupiiput sojottivat pystyssä. Sodankyläkin oli poltettu, taisi vain kymmenkunta taloa olla jäljellä.

– Meidän sota päättyi Ivalossa. Sieltä lähdimme polkemaan kohti Kemiä, neljäkymmentä kilometriä päivässä ja yöt teltassa. Rakasta matkaa, Kenttäkeittiö oli pienessä pakettiautossa, jonka perään narusta kiinni pitäneet pääsivät matkan aikana keräämään voimia. Koko päivän kiehunutta hernekeittoa söimme ja ihmettelimme kuinka vatsatauti voikin viedä voimat.

– Samat vatsavaivat jatkuivat jonkin aikaa Hämeenlinnassakin.

Aarnen talliin

Aikanaan vatsa kuntoutui, hampaitakin Antti Taimen pääsi hoidattamaan Turkuun.

– Menin sodan jälkeen Tuorlan maanviljelyskouluun, viimeiset työtehtäväni odottivat Turun Petreluksessa. Siellä hoidin talonmiehenä yhdeksän kerrostalon ja uimahallin asioita.

Tänään Antti Taimenta on kuvattava virkeäksi veteraaniksi.

– Olin 2004 ohitusleikkauksesta. Pitkään ihmettelin lähes voimattomana, mutta leikkaus toi odotetun tuloksen, nyt käyn kolme kertaa viikossa kuntoilemassa Kupittaaan hallissa. Aarnen tallista on tullut minulle hyvin tärkeä. Osallistumisesta olen saanut pronssisen ja hopeisenkin mitalin, 20 vuotisesta kuntoilusta on minulle annettu Aarnen tallin viiri.

Antti Taimen ei pinnaa kuntoilusta, kolmasti viikossa Kupittaaan hallille.

Sateenkaaren tuolla puolen –konsertti veti viime vuonna Maskutalon väkeä täyteen.

Turun Sotaveteraanisoittajat toiminut 20 vuotta

Kesäkuussa 1993 kokoontui seitsemän musiikkia aktiivisesti harrastavaa sotaveteraania perustamaan omaa orkesteria Turkuun. Näin syntyi ajan mittaan Suomen suurimmaksi kasvanut sotaveteraaniorkesteri, Turun Sotaveteraanisoittajat. Se toimii edelleenkin elinvoimaisena, perinteitä kunnioittavana orkesterina, joka esiintyy ahkerasti Turussa ja toisinaan muuallakin maakunnassa. Oikeita sotaveteraaneja on mukana vielä yksi soittaja, muut jäsenet edustavat hieman nuorempia ikäpolvia.

Orkesterin kunniapuheenjohtaja on sotaveteraani Erkki Enne, yksi perustajista. Korkeasta iästään (huhtikuussa 95 vuotta) huolimatta hän seuraa edelleen tiiviisti orkesterin toimintaa. Kapellimestari mukaan lukien orkesterissa on tällä hetkellä 25 jäsentä. Kapellimestarin puikko on tämän vuoden alusta ollut dir. mus. Reijo Aholan kädessä. Orkesterin sisällä on viime aikoina keskusteltu Turun Sotaveteraanisoittajien nimestä. On hyvin todennäköistä,

että se piakkoin muuttuu joksikin muuksi. Orkesteri ylläpitää veteraanimusiikin perinteitä, mutta koska riveissä ei enää ole yhtään sotaveteraania, lienee perusteltua etsiä kokoonpanolle uusi nimi.

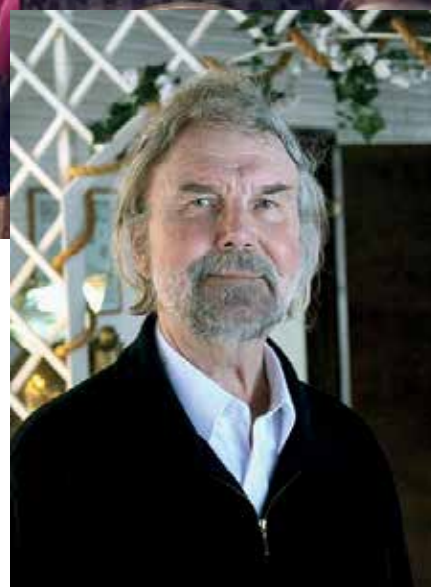
Turun Sotaveteraanisoittajat esiintyy pääsääntöisesti Turussa, missä keskeisimpiä esiintymispaikkoja ovat palvelutalot ja vanhainkodit. Luonnollisesti orkesteri on mukana tarvittaessa myös Turun veteraaniyhdistyksen tilaisuuksissa. Lisäksi järjestetään erilaisia konsertteja erilaisin teemoin. Esimerkiksi vuonna 2011 orkesteri valmisti Georg Malmstén –konsertin. Suuren suosion vuoksi se uusittiin myös muutamilla muilla paikkakunnilla Turun ulkopuolella. Varsinainen menestys oli vuonna 2012 toteutettu konserttikiertue. Teemana tässä Sateenkaaren tuolla puolen –nimisessä konsertissa oli 1930- ja 1940-lukujen suosittu elokuva- ja viihdemusiikki. Orkesterin laulusolisteina olivat Tuija ja Saura ja Jari Koivisto. Konsertit järjestettiin seitsemällä paikkakun-

nalla Varsinais-Suomessa, joka keran täysille saleille.

Uutta ja vanhaa

Turun Sotaveteraanisoittajat ylläpitää veteraanimusiikin perinteitä. Ohjelmistossa on runsaasti nimenomaan sotavuosiin keskittyvää viihdemusiikkia. Orkesteri on viime vuosien aikana kuitenkin uusiutunut ohjelmistoaan uudemmalla viihdemusiikilla. On hankittu nimenomaan omalle kokoonpanolle sovitettua musiikkia myös 1950- ja 1960-luvuilta, ja jonkin verran sitäkin uudempaa ohjelmistoa. Kuitenkin yleisö lähes aina haluaa kuulla myös Äänisen aallot!

Alun perin Turun Sotaveteraanisoittajien koostumus oli vahvasti jousivoittainen. Viulistien määrä on vähitellen laskenut, joten mielellään otetaan uusia soittajia vahvistamaan juuri tätä osastoa. Tietenkin kaikki muutkin orkesterista ja sen musiikista kiinnostuneet muusikot voivat ottaa yhteyttä ja keskustella mukaan-

tulosta. Nykyisessä kokoonpanossa on mukana piano, bassokitara tai kontrabasso, sähkökitara, klarinetit, huilu, saksofonit, trumpetit, harmonikat ja rummut.

Ota yhteyttä esiintymistilaisuuksista ja orkesteriin liittyvistä muista kysymyksistä esim. seuraaviin henkilöihin.

Kapellimestari Reijo Ahola,
puh. 050 329 5647,
e-mail reihola@dnainternet.net

Puheenjohtaja Markus Hekkilä,
puh. 0400 764 625,
e-mail markus.hekkila@gmail.com
Varapuheenjohtaja Matti Poutanen,
puh. 040 160 8600,
e-mail tm.poutanen@hotmail.com
Sihteeri Tuomo Paasi,
puh. 050 516 7559,
e-mail tuomo.paasi@elisanet.fi

Tuomo Paasi

Kapellimestari, dir.mus. Reijo Ahola.

Hallitus toimintakauden ensimmäisessä kokouksessa; Osmo Suominen, Reijo Rauhala, Veikko Palatsi, Pekka Paatero, Matti J. Paavola, Simo Suokivi ja Pentti Korhonen.

Toiminnanjohtajan tuolilta

Olen ottanut vastaan Turun Sotaveteraanien toiminnanjohtajan tehtävät kuluvan vuoden alusta lukien. Haluan tämän kirjoitukseni aluksi kiittää luottamuksesta ja kiittää edeltäjäni Matti Saarikoskea hänen pitkästä työrupeamastaan tässä samassa tehtävästä. ”Talo” on hyvässä kunnossa, tästä on hyvä jatkaa.

Muutama sana itsestäni. Ikää on kertynyt runsaat 52 – vuotta, syntyäni olen Vehmaalta ja asunut vuodesta 1987 lähtien Piikkiössä. Olen toiminut Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana vuoden 2006 joulukuusta lähtien. Yksin elelevänä on myös ollut mahdollisuus panostaa muutoinkin yhdistystoimintaan, joka kuitenkin on pikkuhiljaa karsiutunut käsittämään tällä hetkellä vain Reserviläisliiton varapuheenjohtajan tehtävät. Toinen mieluisa harrastus on historian ja erityisesti Suomen poliittisen- ja sotahistorian lukeminen.

Toiminnanjohtajan vaihdos toi, niin kuin kaikki hyvin tietävät, mukanaan myös sen muutoksen, että piirin ja sen liitännäisyhteisöjen asioita hoitava toimisto muutti myös Turun Sotaveteraanien toimistoon. Tämä on ensi askeleita siinä sopeuttamisessa, joka on väistämätön ja välttämätön veteraanien määrän vähetessä ja toimintojen hakiessa tulevien vuosien aikana niitä muotoja, joilla se aikanaan muuttuu perinnetyöksi. Toinen asia on sitten tietenkin yhteistoimintolla saatava monimuotoinen – ei vähiten taloudellinen – hyöty. Muuton jäljiltä on lähestulkoon kaikki saatu paikalleen, ja elämä jatkuu. Kiitän kaikkia, mutta eritoten muuta henkilökuntaa, kärsivällisyydestä.

Turun Sotaveteraanien tärkein tehtävä, niin kuin se on kaikilla muillakin veteraaniyhdistyksillä, on pitää kokonaisvaltaisesti huolta veteraaneista, heidän puolisoistaan ja leskistä.

Veteraanien ikääntymisen myötä ja keski-ikä ollessa 90 – vuotta, on selvää, että tukitoimintojen tarve koko ajan kasvaa ja muuttuu samalla yhä haastavammaksi. On luonnollista, että mahdollisimman moni veteraani haluaa asua omassa kodissaan niin kauan, kun se suinkin on mahdollista. Kaikki se kolmannen sektorin toimijan apu, jota yhdistyksemme jäsenistölleen antaa, tähtää juuri tämän asian mahdollistamiseen. Haluan kuitenkin korostaa, että toimintamme ei ole tarkoitettu korvaamaan valtion ja kunnan antamaa, sinänsä varsin monimuotoista, apua, vaan ainoastaan täydentämään sitä.

Veteraanien voimat ja mahdollisuudet toimia itse aktiivisesti edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi alkavat yhä harvemman kohdalla olla enää mahdollisia. Yhdistyksemme rinnalla ja tukena on Tuki- ja Perineyhdistys, jonka roolia tulee jatkossa entisestään kasvattaa ja jolta toi-

von todella aktiivista otetta asioihin. Tuki- ja Perinneyhdistyksen jäsenkunta on siksi laaja, että sieltä täytyy löytyä tekijöitä sekä yhdistyksen erilaisiin tapahtumiin, että tarvittaessa myös yksittäisten veteraanien käytännön avustustehtäviin. Mainitsen näistä kummastakin tässä yhteydessä vain yhden. Ensimmäistä edustaa ”Sotiemme Veteraanit” – keräys ja siinä varusmieskeräyksen avustaminen. Toista taas keskustelu- ja seurusteluapu. On paljon puhuttu viime viikkoina erityisen veteraanien ystävälvelun käynnistämisestä myös yhdistyksemme toimesta täydentämään jo olemassa olevia ja vanhusväestölle suunnattuja vastaavia. Yksinäisyys on tässä ajassa seuralainen yhä useammalle – erityisen paha se on yksi eläville veteraaneille.

Tällaisilla ajatuksilla tervehdin kaikkia tämän Veljesviestin lukijoita. Toivon kylmyydestä huolimatta aurinkoisia kevätpäiviä ja innostusta toimintaan. Tämä työ on kunniavelan maksua heille, joiden ansiosta Suomi on olemassa. Velka jää meidänkin jälkeemme, mutta saadaan edes korkoja maksum.

Osmo Suominen

Osmo Suominen sekä Eila Kytölä ja Margaretha Nordman.

Veikko isänsä korsulla

Veteraanien Karjala-retkellä Veikko Salminen löysi Summan metsistä isänsä korsun. Hänen isänsä haavoittui vakavasti Metsäpirtin alueella jatkosodassa.

Anna-Liisa ja Veikko Salminen kertovat Veljesviestin lukijoille matkoistaan Karjalan taistelupaikoille.

Sotaveteraanien mukana Karjalan taistelupaikoilla

Olemme saaneet olla Jorma Mäkelän järjestämällä Sotaveteraanien matkoilla viisi eri kertaa. Tutustuin Jorma Mäkelään 1990 luvun alkupuolella kun hän kävi kirjapainossa painotyöasioissa. Usein keskustelumme ajautui sotaveteraaniasioihin ja Jorman järjestämiin matkoihin Karjalan eri taistelupaikoille. Sanoin Jormalle, että meitäkin kiinnostaisi tulla joskus mukaan katsomaan niitä taistelupaikkoja jossa isämme ova olleet.

2003 Jorma tuli kirjapainoon ja sanoi: "Nyt taas tehdään matka Karjalan kunnalle – lähtekää mukaan". Sanoin Jormalle, että olemme valmiita kuin "Pommerin sotaan".

Tästä alkoi unohtumaton matkojen kokemus ja tutustuminen Kannakseen koko Karjalaan Vienan Karjalaa myöten. Matkat ovat jättäneet meihin ikimuistoisia hetkiä paikoista joissa isämme joutuivat olemaan. Ajasta, jossa Suomen itsenäisyys ratkaistiin isiemme, veteraanien ja lottien suurilla uhrauksilla.

Me jälkipolvet saimme vapaan Isänmaan, jossa nyt saamme elää. Annamme suuren kunnioituksen ja arvon veteraanien ja lottien työlle, jotka itseään säästämättä taistelivat meidän puolestamme ja rakensivat uudelleen tämän rakkaan Isiemme maan.

Olemme saaneet olla niissä korsuissa ja juoksuhaidoissa joissa Isämme Talvi- ja jatkosodassa taistelivat ylivoimaista vihollista vastaan. Sitä merkillistä tunnetta, jota koimme Isämme taistelupaikoilla emme koskaan unohda. Jos isämme vielä eläisi olisi paljon kysyttävää niistä hetkistä, joita he kokivat. Suuresti vieläkin ihmettelemme kuinka niistä taisteluista, joita he kokivat yleensä joku selvisi elävänä, mutta Korkein johdatti kansamme taisteluista ylivoimaista vihollista vastaan.

Valkeasaari

Ensimmäinen veteraanimatkamme ulottui aina Valkeasaaren asti, joissa taisteluissa oli mm. hyvä ystävämme Kauko Ijä. Kauko on kertonut niistä hirvittävästä hetkistä, joita he siellä kokivat. Valkeasaaren kohdistui ehkä Toisen maailmansodan suurimmat tykistö- panssarivaunu ja ilmahyökkäykset sekä massiivinen jalkaväen hyökkäys. Kauko sanoi, että oli ihme kun sieltä joku vielä selvisi hengissä. Suuria määriä sotilaita hautautui lentävien hiekkamassojen alle. Tätä artikkelia Veljesviestiin kirjoittaessa ja taitettaessa Valkeasaaren ankarat taistelut kokenut sotilasmestari Kauko Ijä sai kotikutsun. Kiitollisuudella muistamme Isänmaan puolustajaa Kauko

Ijästä. Siunattu on hänen muistonsa. Jorma kertoi paikanpäällä, että venäläinen kenraali joka johti Valkeasaaren suurhyökkäystä sanoi: He ampuivat tykeillä joka neliölle, siitä huolimatta suomalaiset nousivat montuistaan ja ampuivat meitä. Valkeasaaren vanalaiset ovat pystyttäneet suuren kivisen muistomerkin jossa lukee: "Ajoimme täältä Hitlerin fasisitit pois!"

Summa

Summassa olemme vierailleet kaksikin eri kertaa. Summan kylässä käytiin ehkä Talvisodan ankarimmat taistelut. Näihin taisteluihin isäni Väinö Salminen osallistui Porin Prikaatin mukana. Summaan oli rakennettu talvisodan vahvimmat linnakeet mm. Miljoonalinnake ja Poppius. Monet summan korsuista ja juoksuhaidoista ovat vielä nähtävissä. Komentokorsu on vielä varsin hyvässä kunnossa, vaikka venäläiset ovat sitäkin koittaneet pamauttaa taivaan tuuliin. Oli ihmeellinen kokemus käydä niissä korsuissa ja juoksuhaidoissa jossa isäni Summan rintamalla oli. Suomen valtio on pystyttänyt Summan taisteluissa kentälle jääneiden muistoksi Summaan muistokiven. Sain olla laskemassa Summan Ristille veteraanien seppeleen jossa isäni taistelutoverit lepäävät – se oli hetki jota en koskaan unohda.

Sotaveteraani Väinö Kirjonen kertoi elämästä Summan kylässä. Hän oli nuori poika ennen sotaa. Isäni rakensi Miljoonalinnaketta ja hän vei Isälle metsän poikki noin kilometrin päähän päivittäin evästä. Isä kertoi että Miljoonalinnakkeelle tuli autolla mies joka sanoi olevansa linnakeen tarkastusinsinööri. Mies kuvasi koko linnakeen ampuma-aukot, sisäänkulkutiet ja häipyi. Seuraavana päivänä tuli oikea tarkastaja, suuresi ihmeteltiin, kuka oli edellisenä päivänä käynyt kuvaamassa koko linnakeen – se oli ollut vakooja.

Sodan aikana venäläisillä oli linnakkeesta tarkat tiedot käytössään. Venäläiset ajoivat ampuma- ja poistoaukkojen eteen panssarivaunut. Linnakkeesta ei pystytty poistumaan eikä ampumaan tai huoltamaan sitä. Linnake tuhoutui täysin ja monet suomalaiset jäivät linnakeeseen sen tuhouduttua.

Summan taistelut olivat hyvin ankarat. On arvioitu, että Summassa kaatui noin 100.000 venäläistä. Moni suomalainen jäi kentälle näissä kohtalon hetkissä. Koko Summan kylä tuhoutui. Nykyisin Summassa vain metsä kasvaa tuuheana, yh-

Summan Ristillä muistohetki, vas. Veikko, Väinö ja Jouko.

Väinö Kirjonen syntymäkotinsa paikalla Summassa

tään taloa sinne ei ole rakennettu. Isäni Väinö Salminen selvisi kuitenkin Summan taisteluista. Summa murtui Lähteenlohkon kohdalta ja perääntymisvaihe alkoi aina Viipuriin asti.

Jatkosodassa Metsäpirtin alueella Isäni Väinö Salminen menetti oikean kätensä konekiväärisuihkun osuessa siihen. Isän porukka oli rakentanut miinakentän etulinjaa. Miinakenttä alkoi äkkiä räjähdellä eri kohdistaan. Isä uskoi hirven menneen miinakenttään ja lähtivät neljän miehen voimin katsomaan mitä oli tapahtunut. Kentän edessä oli iso kivi. Kaikilla oli pyssyt selässä ja isän Barabellumi kotelossa. Kiven takaa ilmestyi ryssiä ja huusivat rukiver. Venäläisillä oli ilmeisesti tarkoituksena ottaa vankeja ja räjäyttelivät miinakenttää ja jäivät odottelemaan. Isäni huusi tulta, mutta ryssät avasivat tulen. Isääni osui käsivarteen voimakas pikakiväärisuihku miehet perääntyivät ja lähtivät juoksemaan tukikohtaansa. Kaikki neljä suomalaista haavottui tässä väijytyksessä Isäni pahiten. Verenhukka oli suuri ja sidontapaikalle päästyään lääkintämiehet sitoivat Isän käden ja saivat verenvuodon loppumaan. Isän oikea käsi amputoitiin. Tähän loppui Isän jatkosodan taistelu. Isä tuli aikoinaan Varkauden sairaalasta kotiin. Vasemmalla kädellä Isä teki suutarin töitä ja rakensi vielä omakotitalon. En nähnyt Isällä koskaan kahta kättä – se jätti pieneen poikaan lähtemättömän muiston, jota en voi unohtaa. Aikanaan tuli uusi laki, jossa isän sotavamma luokiteltiin 60 % invaliditeetiksi. Laki antoi mahdollisuuden hakea eläkettä. Eläkkeen anomiseen tarvittiin lääkärintodistus. Muistan kuinka äiti sanoi monta kertaa isälle, että hae se lääkärintodistus, että saataisiin se eläke. Isän vastaus oli aina: “Ei valtiolla ole varaa semmoisia maksaa” – eikä ikinä hakenut sitä eläkettä. Sellaisia olivat meidän Isämme jotka sodan jälkeen vielä rakensivat tämän kauniin maan meille.

Siiranmäki ja Äyräpää

Siiranmäellä jossa käytiin hyvin ankarat taistelut, on vielä nähtävissä suomalaisten korsuja. Muistan Jorman kertoneen kuinka Siiranmäellä asunut nuori poika tuhosi tässä paikassa, jossa silloin olemme viisi panssarivaunua polttopulloilla. Muistan kuinka Kenraali Ehrnrooth kertoi meille Siiranmäen kovista taisteluista, sanoneensa miehille: Täältä ei lähdetä kuin kuolleena, haavoittuneena tai minun käskystä! Siiranmäen linnake ei koskaan murtunut vaikka venäläiset kohdistivat sinne valtavat panssari- ja miehistövoimat.

Seuraavaksi matka jatkui kenraali Ehrnroothin johtamalle Äyräpään alueelle. Äyräpään kirkon rinteessä käytiin kohtalokas hyökkäys jossa koko Nurmon pitäjän miehet kohtasivat kohtalonsa. Käynti Nurmon kirkkomaan sankarihaudalla osoittaa kuinka jokaisessa muistokivessä lukee Äyräpää ja

sama kaatumispäivä. Äyräpään kirkko tuhoutui taistelussa ja on samanlaisessa kunnossa vielä nykyäänkin. Äyräpään kirkon harjulla suomalaiset pitivät puoliaan venäläisten voimasta hyökkäystä vastaan. Kun Jorma esitteli Äyräpään taistelujen vaiheita kirkon mäellä, tuli heti mieleen mitä Kenraali Adolf Ehrnrooth sanoi Äyräpään taisteluista. “Ajatelkaa me suomalaiset olimme Äyräpään harjulla ja takana oli 200 m leveä Vuoksi, ryssä painoi päälle koko ajan!” Äyräpäässä oleskamme tuli myös mieleen Aatun kertomana kuinka jouduimme peräntymään Äyräpään rinteestä Vuoksen yli.” Näytti siltä, että koko Äyräpään rintama murtuu ja joudun antamaan tykistölle voimakkaan tulikomennon ampua Äyräpään rinteeseen. Tiesin hyvin, että muutama suomalainen sotilas jäi vielä Vuoksen toiselle puolelle. Mutta ei ollut enää muuta mahdollisuutta katkaista ryssän hyökkäystä Äyräpäässä Vuoksen yli. Ammuimme kaikilla tykeillä Äyräpään rinteeseen se oli valtava tykistökeskitys. Kenraali Ehrnrooth kertoi polvistuneensa komentopaikkansa ja rukoilleen Jumalaa niiden suomalaisten sotilaiden puolesta, jotka jäivät Äyräpään rinteeseen. Äyräpää pelastui ja rintama piti kertoi Kenraali Adolf Ehrnrooth. Kului vuosia sota oli loppunut kävelin Turun torin poikki, minua vastaan tuli mies, joka laitto kätensä minun olkapäälleni ja sanoi: “Aatu p.....e se Äyräpään tykistökeskitys oli kuin viimeinen tervehdys komentajalta! Aatu sanoi meille: “Sellainen on suomalainen sotilas”. Äyräpään rinteeseen jäänyt suomalainen sotamies oli joutunut venäläisten vangiksi ja viety Siperiaan ja päässyt sieltä aikanaan pois ja kohtasi komentajansa vuosikymmenien jälkeen Turun torilla.

Mainila

Saimme veteraanien kanssa käydä myös kuuluisan Mainilan kylän kohdalla eli paikassa josta laukaukset ammuttiin ja paikalla mihin ne putosivat. Tästä tapahtumasta alkoi talvisota. Stalin ilmoitti suomalaisten ampuneen Mainilaan, jossa olisi kuollut kyläläisiä.

Mainilan laukasten ampuminen liittyy vaimoni Anna-Liisan sukuun seuraavasti: Tiesin Mainilan laukausten taustan. Kysyin kerran Kenraali Adolf Ehrnroothilta, että mitä siellä Mainilassa oikein tapahtui, kun teidän tykistöä syytettiin, että te ammuitte Mainilaan?

Kenraali vastasi sanataarkasti minulle seuraavasti: Ei minun tykistöni ollut niin lähellä, että se olisi Mainilaan yltänyt, mutta minulla oli Mainilassa kytät jotka soittivat minulle, täällä kummia tapahtuu ryssä ampuu omiaan! Minä tiesin heti mitä Mainilassa tapahtui. Soittaja oli Anna-Liisan äidin veli jonka Aatu oli Mainilan torniin määrännyt. Mainilan laukausten vuoksi Kenraali Ehrnroothia kuulusteltiin ja meinattiin jopa

Oikealle metsänlaitaan osuivat Mainilassa tykinammukset, jossa oli Mainilan kylä.

“natsatkin” viedä. Stalin painoi päälle kovasti ja moni suomalainen uskoivat pitkään Stalinin sotapropagandaa.

Jatkosodassa Ehrnrooth haavoittui pahoin. Jatkosodan aikana hyökkäysvaihe oli pysähtynyt. Aatun komppania laitettiin eteen aloittamaan uudelleen hyökkäysvaihetta. Aatun itsensä kertomana hyökkäysvaiheesta: “Huomasin ryssän uuden tykin ja ajattelin, sitä ei ryssälle jätetä. Menin liian innokkaana sitä ottamaan. Ryssä oli jättänyt siihen vartijan ja se ampui minua ja heitti kranaatin”. Aatu haavoittui pahoin, paikalle huurettiin lääkintämiehiä. Paikalle tuli minun pikkuserkku Erkki Huhdanpää hän kertoi tapahtumasta seuraavaa: Huomasin, että siinä on Ehrnrooth vatsa auenneena ja suolet olivat kanervien päällä. Nostin suolet mahan päälle. Paikalle tuotiin parit ja nostimme Aatun paareille. Minä kannoin päänpästä ja lähdimme sidontapaikalle. Aatu sanoi äkkiä: “Ei tännepäin, ryssään päin, ryssään päin!” Minä sanoin Aatulle, nyt ei mennä mihinkään ryssänpäin vaan sidontapaikalle. Aatu oli syvässä sokissa mutta suuntavaisto ja tehtävä vielä painoi.

Taipaleenjoki

Olemme käyneet kahdesti Taipaleenjoella, paikassa jossa Taipaleenjoki kohtaa Laatokan. Katsoimme paikan päällä venäläisten tekemän dokumentin Taipaleenjoen taisteluista jossa 20.000 venäläisen matka päättyi ja suurin osa huuhtoutui Laatokan syvyksiin.

Venäläisten dokumentissa kerrottiin kuinka Stalin saatuaan tiedon 20.000 sotilaansa menetyksestä Taipaleenjoen taisteluissa, antoi hän heti määräyksen, että asiasta ei saa mitään pu-

Kiss Kiss kukkulan laella on venäläisten muistomerkki tykki, jonka piippu osoittaa Suomeen

Perttu Laaksonen lukee Jylhän tekemän runon “Tuonen joki” Taipaleenjoella, paikassa jossa ankarat taistelut käytiin.

hua. Dokumentin loppuun venäläinen toimittaja oli laittanut tiedon Mannerheimin määräyksestä, kaikki sodassa kaatuneet on tuotava kotikirkon multiin ja haudattava sotilaallisina me-
noin. Taipaleenjoen taisteluja johti mm. turkulainen kapteeni Jylhä joka on tehnyt kirjan Taipaleenjoen taisteluista nimellä ”Tuonenjoki”. Venäläisten dokumentin nimi oli “Verinen joki”.

Lemetin motti

Lemetin motin alueella olemme vierailleet kahdesti. Lemetissä suomalaiset motittivat 15 valiodivisioonan ja tuhosivat sen kokonaan. Divisioonan tarkoituksena oli hyökätä ja marssia suoraan Helsinkiin. Divisioonan mukana oli mm. kirjapaino, jolla oli tarkoitus painaa lentolehtisiä ja jakaa niitä Helsingissä. Olemme aina laskeneet Sauvo-Karunan veteraanien kukkalaitteen Lemetin ristille. Muistoristissä lukee “Tämä ei toistua koskaan saa”. Lementin 15 divisioonan komentaja ja politrukki pienen porukan kanssa pääsivät motista pakenemaan. Komentajan Stalin ammutti välittömästi. Politrukki teki muistiinpanoja koko ajan Lemetin motissa ollessaan. Hänen poikansa on muistiinpanojen mukaan julkaissut Lemetin taisteluista kirjan 15 Divisioonan tuho.

Uhtua ja Vienen karjala

Uhtuan suunnalla ja Vienen karjalassa Kiss Kiss, Makkara ja Munakukkulalla käytiin ankaria taisteluja. Kiss Kiss menetetttiin Muna ja Makkara jäi suomalaisille. Kiss Kiss kukkulan laella on nykyisin Venäläisten muistomerkkinä tykki jonka piippu osoittaa Suomeen. Anna-Liisan isä Eino Oksanen osal-

Anna-Liisa Kiss Kiss, Muna- ja Makkarakukkuloiden juokshaudassa, jossa Anna-Liisan isä taisteli.

Pertti Peura, Anna-Liisa Salminen ja Auli Airio laskemassa kukkalaitetta Uhtuan–Kiestingin muistomerille, jossa Anna-Liisa isän taistelutoverit ovat saaneet viimeisen leposijansa.

listui näihin taisteluihin. Hänen tekemä puusaavi on muistona meillä Kiss Kiss kukkuloilta. Saavin pohjassa lukee Kiss Kiss 44. Kukkuloilla on vielä hyvin nähtävissä juoksuhaudat, jossa Anna-Liisan isä taisteli. Anna-Liisa oli laskemassa Uhtuan-Vienan muistokivelle kukkatervehdyksen, jossa monet hänen isänsä sotatoverit ovat saaneet viimeisen leposijansa.

Eino Oksanen käytti Uhtuan ja Vienan karjalan reissusta nimeä ”Uhtuan suunnalla.” Saimme matkalla Uhtuan suunnalle kokea kuinka vaivalloista oli suomalaisten edetä lähes korpi- ja maastossa sekä jokien ylitykset, joissa monessa kohtaa käytiin ankaria taisteluja. Siltojen rakentaminen ja suomaastossa rämpiminen kaluston kanssa oli sotilaille kova kokemus.

Suomalaiset joutuivat pahaan mottiin Uhtuan ja Kiestingin välillä. Monisatapäinen suomalaisjoukko menehtyi tässä venäläisten tekemässä motissa. Tältä mottipaikalta on meillä muistona ratanaula. Motissa kaatuneen everstin poika on kirjoittanut tästä kirjan ”Kyllä täällä kuollakkin voidaan” Kun Siilasvuo ei antanut suomalaisten perääntyä silloin, kun vielä olisi voinut. Siksi kirjan nimi on se mitä hänen isänsä sanoi Siilasvuolle.

Solovetskin Vankilasaari

Samalla matkalla kävimme myös Vienan Kemissä johon asti suomalaiset hyökkäsivät ensikerran jo 1918. Vienan Kemistä jatkoimme matkaamme Solovetskin Vankilasaarelle laivalla. Matka kesti noin 3 tuntia. Matkan varrella näimme myös valkovaaleita. Solovetski on vanha munkkien rakentama valtava kirkkorakennelma Kuolan niemimaalla alapuolella. Samaan aikaan kun engelsmannit seilasivat Suomemme rannoilla ja hyökkäsivät Ahvenanmaalle, toinen engelsmannin laivasto hyökkäsi Solovetskiin. Engelsmannit ampuivat Solovetskin nähdessään ensin kunnialaukaukset. Munkit luulivat että engelsmannit ampuvat heitä. Solovetskissa on setsemän tykkitornia. Munkit vastasivat tykkitulella engelsmannien laivoille. Syttyi täysi sota. Vieläkin on nähtävissä kuulien tuottamia jälkiä valtavissa muuriseinissä.

Stalinin tullessa valtaan Solovetskissa oli 600 munkkia. Sta-

lin keksi, että Solovetski on hyvä vankila, sieltä on mahdoton paeta. Saarella on sata kilometriä merta ympärillä. Kaikki munkit tapettiin ja saari muutettiin rakennuksineen Stalinin vankilaksi. Siellä moni suomalainenkin on saanut kohdata loppunsa. Vankisellit on nyt restauroitu ja Solovetski on suuri nähtävyys munkkeineen. Erään vankisellin kohdalla oli hyvin kauniin pienen pojan kuva ja siihen oli nastalla kiinnitetty kukka. Kysyin oppaalta, että mikä sen on? Opas kertoi, että poika oli Stalinin aikana Moskovassa koulussa ensimmäisellä luokalla ja erehtyi pulpettikaverilleen arvostelemaan Stalinia. Seuraavana päivänä poikaa tultiin hakemaan koulusta ja kuljettiin Solovetskiin vankilaan. Opas kertoi, että tämä poika oli täällä vankilassa 7 vuotta ja pääsi sitten pois. Pojasta tuli aikanaan Moskovassa yliopiston professori. Nyt viime kesänä hänen vaimonsa kävi täällä katsomassa missä hänen miehensä on ollut vankilassa. Vaimo laittoi nastalla pojan kuvan viereen kukkasen ja sanoi: ”Antakaa sen olla siinä”.

Syvärin Voimalaitos

Syvärin joki yhdistää Laatokan ja Vienanmeren. Joella kulkee Siljan kokoiset laivat. Syvärin voimalaitoksen putouskorkeus

Solovetskin vankilasaaren maisemaa.

Syvärin voimalaitos.

on noin 20 m. Nostoaltaisiin mahtuu kaksi Siljan kokoista laivaa kerrallaan. Suomalaiset hyökkäsivät Syvärin yli ja ottivat myös haltuunsa Syvärin voimalaitoksen. Stalinin kaivautaman kanavan kautta pääsee suoraan Vienanmerelle. Meidän perhetuttu rikoskomisario Aaro Luoma oli sodan aikana voimalaitoksella vartiossa. Hän kertoi voimalaitokselta seuraavan tapahtuman. Voimalaitoksesta noin 300 m päässä oli voimalaitoksen johtajan asunto. Asunnon edessä oli valtava Leninin patsas. Yhtä-äkkiä kuului voimakas räjähdys. Huomasin, että Leninin käsi lensi taivaan tuuliin. Puolen tunnin päästä kuului vielä kovenpi pamaus. Nyt koko Lenin lensi taivaan tuuliin. Vähän ajan päästä Syvärin alueen komentaja tuli voimalaitokselle ja kysyi onko mitään erikoista? Vastasin: Herra eversti ei muuta, kuin ensiksi Leninin käsi lensi taivaan tuuliin ja vähän ajan päästä koko Lenin lensi taivaan tuuliin. Luoman itsensä kertomana eversti sanoi minulle: “Te olette korpraalin arvoinen mies ja ylensi minut korpraaliksi”.

Kollaa/Suojärvi

Lähdimme Petroskoista jatkamaan matkaamme Kollaalle, mielessämme sanonta “Kollaa kestää”. Matkalla pysähdyimme Suojärven torille tekemään ostoksia ja vähän jalottelemaan. Torikauppa oli vilkasta. Erääseen kojuun oli tuotu venäläiseen tapaan koko sika ja tapettu se siihen. Myyjä touhusi ison kirveen kanssa ja antoi kullekin tuoretta lihaa siitä kohtaa ruhosta kun ostaja halusi. Mitään paperia ei tietenkään ollut käytettävissä, vaan liha annettiin suoraan ostajan käteen ja kauppa kävi! Meiltä meni kyllä pitkäksi aikaa venäläisen lihan suhteen ruokahalut. Mutta maassa maan tavalla.

Olimme tekemässä lähtöä Kollaalle ja katselimme siinä karttoja miten Kollaan tielle pääsisi. Näytti siltä että meidän korkea linja-automme ei mahtunut mistään sillan alta menemään. Siihen paikalle tuli inkeriläisnainen ja sanoi olleensa tällä alueella oppaana koko ikänsä. Sanoi, että hän voi tulla linja-autoon ja näyttämään mitä tietä kannattaa ajaa. Välittömästi hän otti käteensä mikrofonin ja alkoi kertoa Suojärven historiaa, kuultuaan, että olemme sotaveteraanien kanssa matkalla Kollaalle. Hän kertoi, että suomalaiset perääntyivät Suojärven kautta kohti Suomea.

Anna-Liisan äidin veli Heikki Jylänki katosi juuri Suojärven alueella. Heikin viimeisistä hetkistä on vain se tieto, että hän oli haavoittunut käteen ja sanonut, että hän ei jaksakaan enää ja jäi istumaan kannon päähän. Nyt tämä opas kertoi että, kaikki vangiksi jääneet suomalaiset tuotiin tähän keskustaan rautatien lähelle ja ammuttiin tuohon monttuun. Ja hän sanoi myös, että ruumiita ei koskaan siunattu vaan ajettiin kaatopaikalle.

Ihantalan taistelujen muistomerkillä laskimme veteraanien kukkatervehdyksen.

Tämän kuultuamme meille tuli selvä käsitys Heikin kohtalosta Suojärvellä perääntymisvaiheen tapahtumista. Soitimme välittömästi saamamme tiedon vielä elossa olevalle Heikin veljelle Toivo Jylängille Oulaisiin.

Saavuimme Kollaalle Marokon kauhun taistelupaikalle. Kollaa kesti ankarat taistelut loppuun saakka. Suomen valtio on Kollaalle pystyttänyt muistomerkin sinne jääneille sotilaille. Pidimme muistohetken Kollaan taistelijoiden muistoksi ja laskimme kukkalaitteen muistomerkillä.

Marokon kauhun/kapteeni Juutilaisen tulenjohtokeskuksesta toin kotiini ison takonaulan joilla hirret olivat naulattu yhteen.

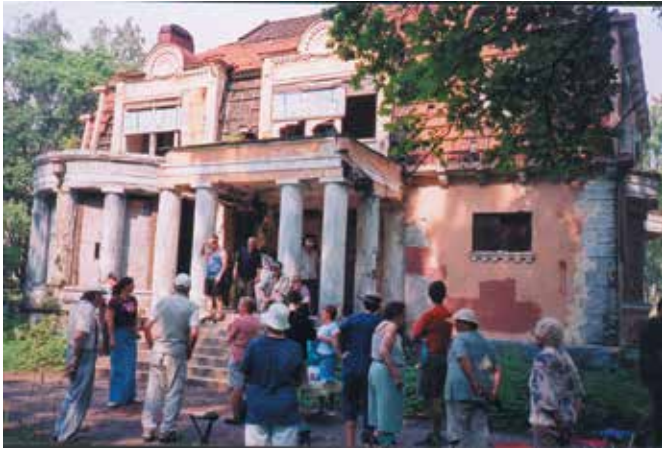
Tali/Ihantala

Olemme käyneet kaksikin eri kertaa Tali/Ihantalassa. Tali Ihantalassa käytiin jatkosodan ratkaisutaistelut. Paikalla ei ollut minkäänlaisia punkkereita tai juoksuautoja siihen vain jouduttiin. Isojen kivien takana suomalaiset koittivat löytää suojaa. Kannaksen venäläinen joukkojen komentaja oli päättänyt, että Tali/Ihantalassa tehdään ratkaisuhyökkäys läpimurtoon ja marssitaan suoraan Helsinkiin. Valtavat voimat oli keskitetty kapealle alueelle.

Mikkelin päämajassa toiminut nuori poika sai selville ja avatuksi venäläisten salaviestin hyökätä Tali/Ihantalassa alkuen kello 4.00 aamulla. Tieto annettiin välittömästi Mannerheimille ja edellen Tali/Ihantalan komentajalle kenraali Vihmalle.

Yön aikana suomalaiset pystyivät organisoimaan valmiiksi Gulperin saksalaisten lento-osaton, 250 tykkiä Tali/Ihantalan lähelle, Jänkääjärven sinkoineen asemiinsa, levänneet miehet ottamaan vastaan alkuhyökkäyksen, panssarivoimat valmiiksi. Kello 4.00 aamulla alkoi venäläisten valtava hyökkäys Tali/Ihantalan alueella. Jokisilta kirkon lähellä ehdittiin miinoittaa mutta ei ampua. Tali/Ihantalan komentaja antoi tykeille käskyn ampua sillalle. Ensimmäinen kranaatti osui heti sillan silta lensi taivaan tuuliin ja sen mukana kolme venäläistä panssarivaunua jotka olivat jo alussa ehtineet sillalle. Tykistö ampui valtavaa tulimerta hyökkäävien venäläisten niskaan. Saksalaiset hävittäjäkoneet jatkuvana nauhana hyökkäsivät venäläisten kimppuun. Sinkomiehet ampuivat panssarivaunuja jotka yrittivät tulla suomalaisten asemiin.

Tali /Ihantalan komentaja Kenraali Vihma sanoi: Menenään katsomaan kun ryssä saa turpiinsa. Komentaja tuli esikuntineen Ihantalan kirkon vaiheille ja siihen osui venäläisten kranaatti. Komentaja Vihma Mannerheimin Ristin Ritari kaatui Ihantalan kirkon lähellä. Ihantalan kirkko tuhoutui täy-

Otto Ville Kuusisen "Päämaja." Stalinin määräyksestä täältä piti Suomea johtaa.

sin. Kirkon portaat ovat vielä jäljellä ja niihin on kiinnitetty muistolaatta, joka kertoo kirkon historiaa. Samoin Ihantalan taisteluaukiolla on kiinnitetty isoon kiveen muistolaatta johon olemme laskeneet veteraanien kukkalaitteen ja laulaneet veteraanien muistolle sopivan virren.

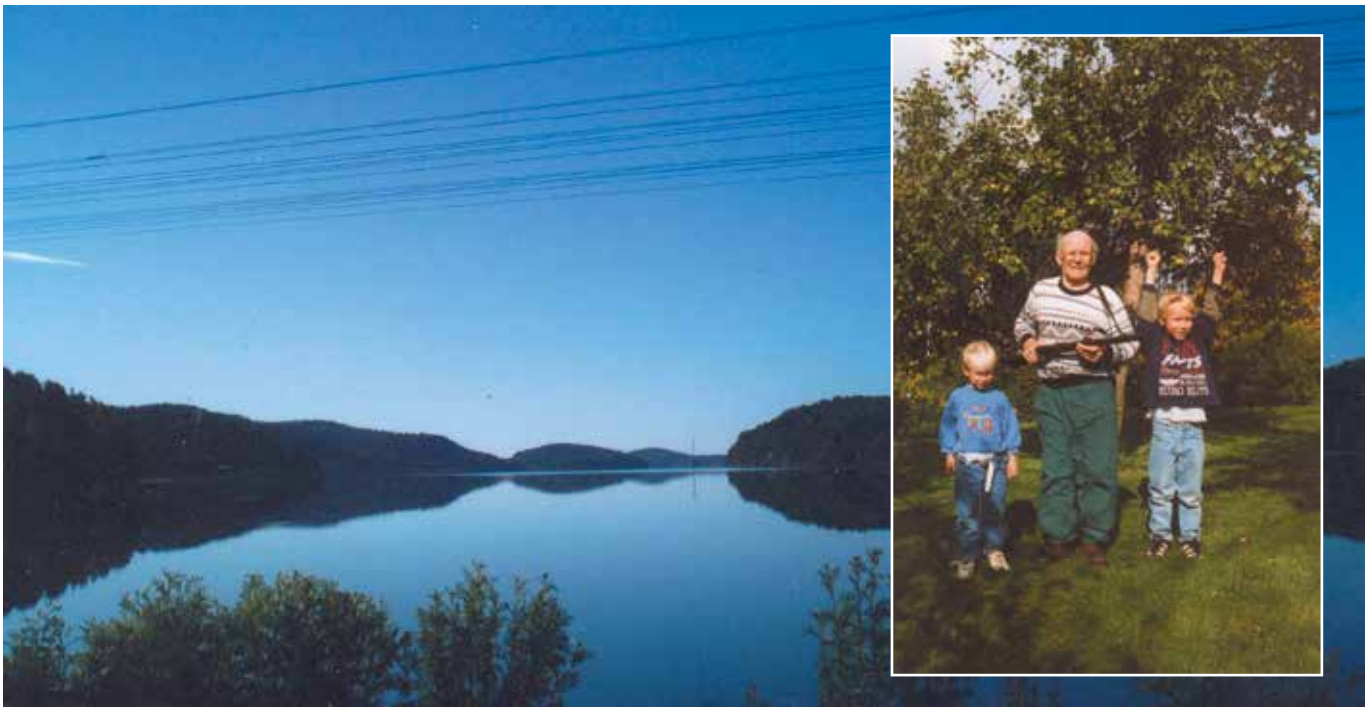
Monet ovat sitä mieltä, että tässä Taivaan Isä tuli avuksi. Tähän asti eikä enempää – Suomi tämä rakas Isiemme maa säilyi itsenäisenä valtiona Veteraanien ja Lottien suurten ponnistusten ja uhrausten ansiosta.

Konstit on monet, niillä Vianan karjalassa pärjäsi.

Matkojen järjestelyt ovat olleet erinomaisia. Päivän ohjelmat oli suunniteltu kellonajan tarkkuudella ja kaikki noudattivat niitä kiitettävästi. Kahvi ja teetokset herkullisine voileipiineen oli hetkessä valmiina koko matkaseurueelle. Yhteishenki oli todella hyvä ja siinä oli itsekkin mukava olla! Grandellin linja-auto oli kuin koti ja Antti todella hyvä ja luotettava kuljettaja, selvisi siellä pahoista paikoista ja huonoista teistä kunnialla! Kaikille matkaystäville, Jormalle ja Tuulalle, Antille ja tulkkeina olleille suuret kiitokset!

Anna-Liisa ja Veikko Salminen

Näköala Apteekkarin huvilan alueelta Laatokalle. Tähän huvilaan majoittui Pinnan porukka hyökkäysvaiheen aikana. Yrjö Peltonen pikkuserkkuni mies oli Keinäsen kanssa löytäneet hienon huvilan levähdyspaikaksi. Porukka päätti, että tähän jäädään. Huvila siivottiin ja sauna lämmitettiin. Alueen komentajakin huomasi komean huvilan ja halusi siitä itselleen komentokeskustilaa. Hän ajoi Pinnan porukan pois. Yrjö Peltonen kertoi, että siinä vaiheessa jo konepistoolin liikkuvatkin vedettiin taakse mutta mikään ei auttanut lähtö tuli. Yrjö Peltonen oli koko sodan ajan kuuluisassa Pinnan porukassa, jota johti puolustusvoimien komentajaksi ylentynyt Kenraali Keinänen. Yrjö toimi Pinnan porukan "Rokkana". Yrjö kertoi, että aina mentiin eteenpäin oli tilanne mikä tahansa ja yleensä vihollisen siinä kävi huonosti. Keinäsen tekemä kirja Etujoukkona Syvärillä on tehty Yrjö Peltosen muistelmien pohjalta. Yrjö Keinänen sai ansioistaan Mannerheimiristin Ritarin tunnuksen. Keinänen itse sanoi Yrjölle, että Mannerheimiristin Ritarin tunnustus olisi kuulunut sinulle Yrjö, sinun ansioiden tähden minä sen sain. Yrjö Peltosen 80-vuotispäivänä Suomen Puolustusvoimat halusi muistaa häntä ansioistaan sodan aikana. Puolustusvoimat luovutti Yrjölle sodanaikaisen konepistoolin nimilattoineen. Kiitospuheessaan puolustusvoimat mainitsi halun luovuttaa Yrjölle hänen "työkälunsa" takaisin. Kuvassa Yrjö Peltonen opettaa jälkipolvea Niklasta ja Pekkaa miten aseisiin sodassa mentiin.

Itella Green

OP-BONUUKSILLA
MAKSETAAN MYÖS
LAINOPILLISIA
PALVELUITA

Puhelu maksaa 0,0835 € + 0,07 €/min. tai matkapuhelimesta + 0,17 €/min. (Hinta sisältää ALV:n.)

Meillä on Suomen kattavin pankkilakimiesverkosto. Asiaan perehtyneiden ammattilaistemme avulla esimerkiksi asuntokaupat ja perintöasiat järjestyvät paljon helpommin.

Sinulle kertyy OP-bonuksia, kun olet Osuuspankin omistajajäsen, ja oma tai perheesi yhteinen pankki- ja/tai vakuutusasiointi on vähintään 5 000 euroa kuukaudessa. OP-bonuksia käytetään pankkipalveluiden ja vakuutusten maksamiseen ja OP-Kiinteistökeskuksen palkkioihin.

Tule käymään konttorissamme, niin kerromme lisää. Varaa aika konttoriin numerosta 010 256 9213 tai suoraan lakiasiantuntijallemme numerosta 010 256 9117.

Lisätietoa saat myös osoitteesta op.fi/bonus.

Yhdessä hyvä tulee.

Turun Seudun OP

VELJESVIESTI

Turun Sotaveteraanit Ry:n jäsenlehti
Vastaava toimittaja: Pekka Paatero
Päätoimittaja: Aimo Forsell
Puh. 050 463 5501
Toimittaja: Osmo Suominen

Toimisto
Läntinen Pitkäkatu 37, 20100 Turku
Puh. (02) 251 6870 tai (02) 233 2514